

Lan-dokumentuak
IV. Laburpena

Oinarrien **proposamena**

Erronka demografikoa:

2030erako Euskal Estrategia

Eraldaketarako palankak

2021eko abenduaren 14a

Trantsizio Soziaaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia
Lehendakaritza – Eusko Jurlaritza

Sinergia... Auzolana

Sinergia da sistema baten zatiek, modu isolatuan jardun beharrean, modu itunduan egiten dutenean lor daitekeen balio positibo erantsia.

Definizio horrek bat egiten du Auzolana kontzeptuaren egungo adierarekin: auzokide guztien artean zereginak partekatuz egindako lana.

Sarrera

Egoera demografikoa lehenasunezko kezka da, bai tokiko ikuspegitik, bai ikuspegi globaletik. Nazio Batuen 2030 Agendaren ikuspegi estrategikoaren parte da. Belaunaldien arteko elkartasuna eta lurralde-kohesioa epe ertain eta luzeko eraldaketa-prozesuak dira.

EBk ere azpimarratu du demografia-desoreka gero eta handiagoa dela datozen urteetako makrojoerretako bat. EBko Kontseiluak, *erronka demografikoen aurrean jarraitu beharreko bidea* izeneko dokumentuan, politika demografikoen esparru bat egiteko, mantentzeko eta eguneratzeko eskatu du, gizarte-solaskideen laguntzarekin.

Estatu espainiarraren kasuan, *2030erako Estrategia nazionala* dokumentuak erronka demografikoaren aurrean gai hori planteatzen du gizarte- eta lurralde-kohesioari heltzeko eta pertsona guztien eskubide- eta aukera-berdintasuna bermatzeko eskakizun gisa.

Euskadi, Espainiako Estatuarekin batera, ugalkortasunari eta jaiotza-tasari buruzko datu baxuenak eskaintzen dituzten Europako herrialdeen artean dago. Paradoxikoa bada ere, 50eko hamarkadaren erdialdetik joan den mendeko 70eko hamarkadara arte erregistratutako eztanda demografikoak, (baby boom moduan ezaguna dena), 2030. urtean gehien haziko den zerrenda adierazten du. Belaunaldi horretako seme-alabak dira gaur egun emantzipatzeko eta, hala badagokio, nahi duten seme-alaba kopurua nahi dutenean edukitzeko zailtasunak dituztenak.

Euskal erakundeek egindako bidea

Azken urteotan, euskal erakundeek zenbait jarduera gauzatu dituzte, zuzenean edo zeharka, demografiaren errealtatean eragina izan dutenak, politika publiko aitzindarien eta berritzaileen bidez, familiei, kontziliazioari, erantzukidetasunari, enpleguari, etxebizitzari edo gizarte-babesari zuzenduta.

Adibiderik esanguratsuena *2018ko* urtarrilean Eusko Jaurlaritzak, Foru Aldundiek eta EUDELeK sinatutako *Familien eta Haurren aldeko Euskal Ituna* da. Itun hori alde zuzenetik aho batez onartu zen Familiaren Euskal Kontseiluan. Haur eta familientzako politiken ibilbide-orria da, eta, besteak beste, *Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plan*ean gauzatzen da.

Itunak politiken pakete koordinatu bat antolatu nahi du, bi fenomenori erantzuteko: alde batetik, jaiotza-tasa txikiak, eta, batez ere, pertsonen familia-proiektua hastea eta nahi adina seme-alaba izatea eragozten duten oztopoen iraunkortasuna; eta, bestetik, desberdintasunaren belaunaldien arteko transmisioa prebenitzea eta seme-alabak dituzten familien pobrezia-egoerak ahalik eta gehien murriztea.

Eusko Legebiltzarrak, bere aldetik, sail arteko eta erakunde arteko erronka demografikoari buruzko plan baten beharra planteatu zuen 2020ko urriaren 29an, besteak beste, jaiotza-tasa sustatzeko, lana eta familia uztartzen laguntzeko, zahartze aktiboa bultzatzeko, emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eraginkorra sustatzeko eta landa-eremuko despopulazioaren aurka borrokatzeko politika publikoak garatzeko.

Guztioi, guztion onerako, komeni eta interesatzen zaigu gai honetan adostasun handietan oinarrituta jardutea. Sinergia handia behar da erronka horri aurre egiteko. Jokoa dago Euskadiren proiektzioa datozen hamarkadetan. Epe laburrerako helburua joera-aldaketa sustatzea da. Joera-aldaketa hori iraunkorra eta jasangarria izatea da epe ertainerako helburua.

I. Azken urteotako esperientziaren ondorioak

·Nazioarteko lehentasuna

Nazioarteko erakundeek gomendatzen dute lehentasun handiena ematea demografiaren gainbeherari eta biztanleriaren zahartzeari. Balantze onenak eskaintzen dituzten herrialdeak bereizten dira gazteen bizimodu independenteko proiektuak sustatzeko baliabide gehiago erabiltzeagatik eta familiei zuzeneko laguntza ekonomiko handiagoak eta luzeagoak emateagatik seme-alaba bakoitzeko.

·Tokiko orientazioa

Euskadin garatutako jarduerak diagnostiko egokietan oinarritzen dira, eta erronka horri erantzun integrala emateko esparru guztiak hartzen dituzte barnean, batez ere gazteen emantzipazioa eta familia berrien eraketa, baina baita gizartearen zahartzeari, etorkinen gizarteratzeari eta gizarte-politika aurreratuen bidezko desberdintasunei erantzuteko beste batzuk ere.

·Joera ezkorra

Hala ere, biztanleriaren zahartze-joerak jarraitzen du, eta ez da aurrerapenik ikusten emantzipatzeko batez besteko adinean. Jaiotza-tasen eta ugalkortasun-tasen beheranzko joerak ere ez du atzera egiten. Datuek balantze demografiko txarrena duten Europar Batasuneko herrialdeen artean kokatzen gaituzte. Espainiako estatuan eta Euskadin ELGaren batez bestekoaren azpitik gaude, familian inbertitzeko BPGaren ehunekoan.

·Pandemia

COVID eragina demografian ere faktore garrantzitsua da Europa osoan. Euskadin, EUSTATen arabera, jaiotzen kopurua %5,9 jaitsi zen 2020ko hirugarren hiruhilekoan, aurreko urteko aldi beraren aldean. Errealitate horrek erronkaren konplexutasuna azpimarratzen du eta zuhurtzia eskatzen du helburuak ezartzerakoan.

·Defizita

Aurreko guztia gorabehera, eta demografiaren gaiak zalantzarik gabe duen garrantzi estrategikoa gorabehera, haren tratamendu integrala ez da lehen lehentasun-lerrora iristen agenda publikoan, Legebiltzarreko eztabaidetan edo komunikabideen arretan, ezta gizarte-kezken artean ere. Ezta Estatuan edo Europan ere.

·Beharra

Testuinguru horretan, ezinbestekoa da bi gako osagarri kontuan hartu behar dituen erakundearteko eta gizarteko euskal estrategia bat definitzea: lehenengoa, eraldaketa demografikoak aldaketa sistemiko eta kultural bat dakar, epe ertain eta luzera proiektatu behar dena; eta bigarrena, lehentasunezkoa da egungo joera demografikoa aldatzen lagunduko duten epe laburreko inpaktu-jardunak identifikatzea.

II. Premisak

•Eraldaketa sistemikoaren eta progresiboaren ikuspegia

Oinarri-proposamen honek ikuspegi integral bat jasotzen du, honako politika hauek barne hartzen dituena: etxebizitza, enplegua, hezkuntza, sanitarioa eta soziosanitarioa, gizarte-prestazioak, laguntzak edo gaitasunak garatzeko laguntza. Hori guztia hiri- eta landa-dimentsio bikoitzarekin, eta epe labur eta ertaineko ekimenen bitartez. Estrategia hori lau sektoreen lankidetzan oinarritu behar da: publikoa, enpresa, hirugarren sektorea, eta familia eta sare komunitarioak.

•Genero-ikuspegia

Estrategia eta jarduera guztien berri genero-ikuspegiak eta ikuspegi interseksionalak ematen dute. Helburua da pertsonak, hala aukeratzen badute, amatasuna/aitatasuna beren bizi-proiektuko beste alderdi batzuekin batera egin ahal izateko eta nahi duten seme-alaba kopurua nahi dutenean eduki ahal izateko baldintzak sortzea.

•Aniztasunaren, tratu-berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren ikuspegia

Estrategia familia-egituren, familia-bizitzako ibilbideen eta familia barruko harremanen aldaketa-prozesu sakona aitortzetik abiatzen da, eta familia-adierazpenen aniztasun horrek gizarte-babes maila bera izatea bilatzen du. Azken batean, familia-aniztasuna, tratu-berdintasuna eta pertsonen eta familien diskriminaziorik eza aitortu eta babestu nahi dira.

•Erantzunkidetasunaren ikuspegia

Estrategia honetan jasotako jarduerak gizarte-antolaketa erantzukide baterantz aurrera egiteko beharra biltzen dute, eredu bat garatuz non bi gurasoek neurri berean parte hartzen duten produkzio- edo lan-zereginetan, eta ugalketa- edo zaintza-lanetan, jasotzaile bikoitzaren eta zaintzaile bikoitzaren eredutik abiatuta.

•Adinekoen eskubideen bermearen ikuspegia

Estrategia horren lehentasunezko erreferentzia da adineko pertsonen autonomia, bizitza osoa eta parte-hartze soziala sustatzea bizi-ziklo osoan, bizi-itxaropen osasungarria handitzen lagunduz eta politikak, zerbitzuak eta programak adinekoen belaunaldi desberdinen itxaropen, gaitasun edo interesetara egokituz.

•Gazteen emantzipazio-prozesuaren zentraltasun-ikuspegia

Gazteek beren bizi-proiektua errealitate bihurtzeko dituzten zailtasunak defizit-adierazle oso garrantzitsua dira. Emantzipaziorako baldintza egokiak sustatzea da estrategia honen ardatz nagusia erronka demografikoari lotutako gazte-politiketan, aukera faltak eragindako atzerapenik gabe.

III. Esparru estrategikoa

Erronka demografikorako 2030erako Euskal Estrategiaren oinarrien proposamena esparru estrategiko batean kokatzen da. Esparru horren osagai nagusiak honako hauek dira: ikuspegia, misioa, helburuak, irizpide metodologikoa, jarduketa-planaren egitura eta etapen programa.

A. Ikuspegia

Estrategia honetan identifikatutako jarduketa-proposamenak eta horien aplikazioa baliagarriak izan daitezzen lortzea, errealitate demografikoan eta eraldaketa sistemiko baten esparruan joera-aldaketa erabilgarria, bidezkoa, inklusiboa, iraunkorra eta jasangarria egin ahal izateko.

B. Misioa

Erronka demografikoaren izaera sistemikoaren arabera, estrategia honen misioa *sinergia* hitzari lotuta dago (*Auzolana*). Gutxienez, lau alderdi ditu:

- Sinergia instituzionala. Sailen arteko eta erakundeen arteko lankidetzak eta koordinazioa.
- Sinergia soziala. Kultura-aldaketaren eta lankidetzak publiko-pribatuaren eta publiko-sozialaren prozesua.
- Sinergia sektoriala. Askotariko gai- eta kudeaketa-eremuetako jardueren batura.
- Aldi baterako sinergia. Eragin metakorra, progresiboa eta jasangarria hamarkada-aldien arabera.

C. Helburuak

·Helburu orokorrak

- 2022-2024 aldirako jarduketa-programa garatzea, 2030erako progresibitate-ikuspegiarekin.
- Demografiaren gaia agenda politiko-instituzionalaren erdigunean jartzea eta gizartearekin partekatzea haren irismen estrategikoa.
- Euskadin familietan inbertitzera eta EBren mailako erronka demografikorako politketara bideratutako BPGaren ehunekoa ezartzea.

·Helburu estrategikoak

- Emantzipazioa.** Gazteen emantzipazioari laguntzeko politikak gure ingurunean emaitzarik onenak eskaintzen dituzten herrialdeen mailan kokatzea.
  - 2024. helburua: emantzipatzeko batez besteko adina 30,2 urtetik 29 urtera jaitea.
  - 2030erako helburua: emantzipatzeko batez besteko adina 28 urtetik beherakoa izatea.
- Jaiotza.** Familia-proiektuak eraikitzeko laguntzak eta jaiotza-tasarako laguntzak gure ingurunean emaitzarik onenak eskaintzen dituzten herrialdeen mailan kokatzea.
  - 2024. helburua: jaiotza-tasaren beheranzko joera aldatzea.
  - 2030erako helburua: jaiotza-tasa %15 handitzea.

·Lehentasunezko helburuak

- Errefortzua.** Politika publikoen emaitzak eta eragina kuantitatiboki eta kualitatiboki hobetzea lehentasunezko eremu hauetan, demografia-erronkari modu sistemikoan heltzeko:
  - Landa-ingurunezko despopulazioari eta zahartzeari erantzutea.
  - Migrazioa erakartzea eta txertatzea.
  - Erabateko zahartze osasungarria.

C. Irizpide metodologikoa (inpaktu bikoitzekoa)

Erronka demografikorako 2030erako Euskal Estrategiak inpaktu bikoitzeko irizpide metodologikoa hartzen du bere gain jardunak bere helburua epe laburrean edo ibilbide luzean kokatzearen arabera egituratzeko garaian.

·Epe laburrerako eraginaren irizpidea: jarduera berriak bultzatzea

Errealitate demografikoak epe laburrerako eragina duten ekimenen programa bat eskatzen du, oso helburu zehatz eta apal batekin: datozen urteetan joera negatiboan aldaketa eragitea, bai emantzipazio-adinean, bai jaiotza-tasan. Bestela esanda, gainbehera demografikoko agertoki batetik berreskuratze demografikoko agertoki batera igarotzea. Logikoa denez, epe laburrean eragina izango duten jarduera horiek berriak eta gehigarriak izango dira. Gainera, iraunkorrak eta jasangarriak izan beharko dute ibilbide luzean ere.

·Ibilbide luzeko inpaktuaren irizpidea: abian dauden jarduerak indartzea

Erronka demografikoari erantzuteak belaunaldi-erreiboko ziklo baten kudeaketaz hitz egitea esan nahi du. Eraldaketa horrek aldaketa sistemikoa eta kulturala dakar, eta epe ertain eta luzera proiektatu behar da. Begirada luzea eta zabala behar du. Gutxienez 30 urteko horizonteaz ari gara. Epe laburreko eragin-jarduerak indartu eta osatu egin behar dira, ibilbide luzeko eragin iraunkor eta jarraitua duten ekimenen programa baten bidez. Batez ere, dagoeneko martxan dauden eta mantentzen, indartzen edo sakontzen diren jarduerekin bat etorriko dira.

D. Jarduketa-planaren egitura

Proposamen honek hiru bloke handitan egituratzen du bere jarduketa-plana, epe laburreko inpaktuaren eta ibilbide luzeko inpaktuaren ikuspegi bikoitza islatzen dute, eta zeharkako jardunen hirugarren ardatz bat gehitzen dute.

I. Epe laburreko eragina: jarduera berriak bultzatzea. Aztertu beharreko lehentasunezko lau proposamenetan zehazten dira, lan-hipotesi gisa:

- Ardurapeko seme/alabagatikoa laguntzen eredua birkonfiguratzea, eta zenbatekoa handitzea.
- Gazteen ekintzailatza-, prestakuntza- edo etxebizitza-proiektuetarako mailegu-programa.
- 0-2 urteko haur-eskolen doakotasuna kontziliaziorako.
- Arauak aldatzea.

II. Ibilbide luzeko inpaktua: abian dauden jarduerak indartzea. Jarduketa estrategikoko lau ardatzetan antolatzen dira:

- Gazteak emantzipatzen laguntzeko politikak.
- Familien proiektuak eraikitzen laguntzeko politikak.
- Adinekoen bizitza autonomia eta osoa sustatzeko politikak.
- Migrazioak sustatzeko politikak.

III. Zeharkako ardatzak. Osagarri gisa, jarduera-planak zeharkako euskarriko hiru ardatz gehitzen ditu:

- Landa-errebalerizazioan laguntzeko zeharkako dimentsioa.
- Prospekzioa, dibulgazioa eta komunikazioa.
- Aurrekontua.

E. Etapa-programa

Prozesu horren diseinuan hiru etapa hartu dira kontuan:

- Prestakuntza**

2021eko urtarriletik 2022ko ekainera: elkarrizketa eta akordioa estrategia eta proposamen partekatuak definitzeko.

- Abian jartzea**

2022ko ekainetik 2024ra. Estrategiaren lehen fasea prestatzea, garatzea eta ebaluatzea.

- Finkatzea**

2025 eta 2030 bitartean. Euskal estrategia hedatzea eta sendotzea eta aldizka ebaluatzea.

IV. Jarduera-planaren proposamena

LEHEN ZATIA

A. Jarduera berriak bultzatzea, epe laburrerako inpaktu-irizpidearekin

-Helburua: Datozen urteetan joera negatiboan aldaketa eragitea, bai emantzipatzeko adinean, bai jaiotza-tasetan, epe ertainean beherakada demografikoko agertokitik errekupeazio demografikoko agertokira igarotzea errazteko. Jarduera horien lehen helburua epe laburrerako joera-aldaketaren inpaktua eragitea da. Bigarren helburua da jarduera horiek iraunkorrak eta jasangarriak izatea, baita ibilbide luzean ere.

Fase honetan, lau proposamen horiek lan-hipotesiak dira, eta aztertu, baloratu eta kuantifikatu egiten dira.

·I. proposamena. Ardurapeko seme-alabengatik laguntzen eredia birkonfiguratzea, eta kopurua handitzea.

-Ardurapeko seme edo alaba bakoitzeko laguntza bat planteatzea, familiek jasotzen dituzten estimuluak birkonfiguratu, bateratuko eta areagotuko dituen, progresio-perspektibarekin 2023tik 2030era. Une honetan, eta lehen fasean gauzatze aldera, laguntzen adina, kuantifikazioa, finantzaketa eta erregulazio-irizpideak aztertzen ari dira. Hori guztia 2023an abian jartzeko helburuarekin.

·II. proposamena. Gazteen ekintzailtza-, prestakuntza- edo etxebizitza-proiektuetarako mailegu-programa

-Interesik gabeko maileguen programa bat sortzea, epe luzera itzultzeko aukerarekin ekintzailtza-, prestakuntza- edo gazteentzako etxebizitza-proiektuetarako. Lehenengo 4 urteetan, programa hau irekita egongo da, partida honetarako aurreikusitako aurrekontua agortu arte. Xedapen horrek aukera emango du haren eragina ebaluatzeko eta aurrekontu-aurreikuspena urtero doitzeko, lortutako erantzunaren arabera. Une honetan, programa zer adinetan mantenduko litzatekeen, haren kuantifikazioa eta erregulazio-irizpideak aztertzen ari dira. Besteak beste, landa-ingurune edo zaugarritasun egoeretan daudenetarako, ekintzailtza-, prestakuntza- edo etxebizitza-proiektuetarako itzuli beharrik gabeko diru-laguntza izan litekeen maileguaren ehunekoa balioesten ari dira.

·III. proposamena. 0-2 urteko haur-eskolen doakotasuna kontziliaziorako

-0-2 urteko haur-eskolen doakotasuna bermatzeko beharrezkoak diren aurrekontu-baliabideak antolatzea, kontziliazioa indartzeko baldintzak errazteko eta sortzeko neurri gisa.

·IV. proposamena. Zeharkakotasun demografikoa

-Xedapen orokorrek egiteko prozedura ezartzen duen araudia aldatzea, legeak, arauak, estrategiak, sektoreko jarduketaren planak edo inbertsio-programak egitean ikuspegi demografikoa kontuan har dadin. (8/2003 Legea, abenduaren 22koa. Xedapen orokorrek egiteko prozedura)

IV. Jarduera-planaren proposamena

BIGARREN ZATIA

B. Ibilbide luzeko inpaktu-irizpidearekin abian dauden jarduketak indartzea

•I. ardatza: jarduera estrategikoa: **gazteen emantzipazioa**

-Helburua: belaunaldien arteko arrakala murriztea, belaunaldien arteko desberdintasuna konpentsatzea likidezia eta bitartekoak izateari dagokionez, gazteen bizi-proiektuak babestea eta emantzipazio-adina aurreratzea.

1. proposamena

-Etxebizitzarako gastu publikoa handitzea gazteentzat, bai eta horren onuradun diren 26 eta 31 (34) urte bitarteko pertsonen ehunekoa ere.

-Emantzipazioa errazten duten ekimenen (prestazioak eta laguntzak, hezkuntza, etxebizitza, enplegua...) ezagutza sustatzea, sail bakoitzetik eta GazteBizHitza zerbitzutik kanpainak, sareak eta abarren bidez.

-Gazteentzako enplegua sortzea, hutsik dauden etxebizitzak birgaitzeko programak eta birgaitzera bideratutako lanbide-heziketa duala bultzatuz.

2. proposamena

-Gazteen enplegurako txoke-plan bat bultzatzea, Enpleguaren eta Suspertze Ekonomikoaren Esparru Programaren barruan, honako jarduera-ardatz hauekin: gazteen enplegurako prestakuntza duala; hezkuntza-mundutik lan-mundurako trantsizioa; prestakuntza-bekak eta lanbide-esperientzia kontratatze konpromisoarekin; gazteen laneraterako eta enplegurako programa espezifikoak; ekintzailtzaren, autoenpleguaren eta startup gazteen garapena; tokiko eta eskualdeko enplegu-planak; gazteen enplegu-eskaintza kolektiboa eta bereziki prekaritatea murrizteko programak.

3. proposamena

-Gazte guztiei beren emantzipazio-ibilbideetan eta bizi-proiektuetan laguntza pertsonalizatua bermatzea, gazteen mugikortasuna eta migrazio-prozesuak barne (20 eta 40 urte bitarteko pertsona, bikote eta familia gazteak erakartzea, itzultzea eta konektatzea).

•II. Ardatza: jarduera estrategikoa: **Familia-proiektuak eraikitzea**

-Helburua. Familia bakoitzak nahi adina seme-alaba izan ditzan bultzatzea, eta lehenengo amatasuna atzeratzea baldintza-eskasiagatik ez behartzea eta haurren pobrezia prebenitzea, bizitza-, pertsona- eta familia-proiektuetarako aukerak sortuz, familia-ereduen aniztasunetik abiatuta.

4. proposamena

-Kontziliazio erantzukiderako neurriak bultzatu eta erreformatzea, lau sektoreen arteko lankidetzatik (publikoa, pribatua, soziala eta familia- eta komunitate-arlokoa), bestek beste honako jarduera hauek sustatuz:

·Zaintza eta kontziliazio erantzukidea, eta gurasotasun positiboko programak.

·Kontzilia Komunitatea, enpresetan ezarri beharreko kontziliazio-neurriei buruzko txosten bat egitea, eta jaiotzagatiko 18 asteko baimen berdin eta besterenezinak pixkanaka eremu pribatura hedatzea.

5. proposamena

-0-6 urteko seme-alabak dituzten familiei laguntzeko tokiko ekosistemak arian-arian garatzea, lidergo publikotik eta hiru sistemen eta lau sektoreen lankidetzatik abiatuta, gizarte-, hezkuntza- eta osasun-laguntzak egituratu eta hobetzeko.

6. proposamena

-Haurrak bermatzeko estrategia edo programa bat diseinatzea eta abian jartzea, pobrezia eta gizarte-bazterkeria jasateko arriskuan dauden 18 urtetik beherako haur eta nerabeen aukera-berdintasuna sustatzeko, hezkuntza-, gizarte-, osasun- eta etxebizitza-zerbitzuetarako benetako eta doako sarbidea bermatuz, eta diru-sarrerak bermatzeko errenta indartuz, ardurapean seme-alabak dituzten familien babesa hobetzeko.

•III. ardatza, jarduketa estrategikoarena: Adineko pertsonen bizitza autonomoa eta osoa sustatzea bizi-ziklo osoan, gizarte- eta osasun-zaintzak bermatuta

-Helburua: Zahartze aktiboa eta osasungarria sustatzen jarraitzea eta adinekoei beren gaitasunak eta talentua garatzen laguntzea, bizi-ziklo osoan beren autonomia, bizitza osoa eta gizarte-ekarpena sustatuz, bai eta gizarte-kohesioa, belaunaldien arteko elkartasuna eta adinekoen eta gazteen bizi-proiektuak sustatzea ere:

•7. proposamena

-Belaunaldien arteko errelebo-zikloa kudeatzeko estrategia diseinatzea eta abian jartzea hirugarren sektoreko erakunde, enpresa eta antolakundeetan.

•8. proposamena

-Adinekoekin Euskal Estrategia sustatzea, zahartze aktiboa bizitza osoaren ikuspegitik txertatuz eta adineko autonomoak nahiz autonomiarako laguntza (zaintza) gero eta handiagoak behar dituztenak kontuan hartuz.

-Euskadi lagunkoia sustraietatik indartzen jarraitzea, estrategia tokiko planoarekin lotzeko eta hiri lagunkoia adinekoekin sustatzeko tresna gisa.

•9. proposamena

-Tokiko zaintza-, gizarte- eta osasun-ekosistemak sustatzea landa-ingurunean, zerbitzu ez-presentzialak (BetiON) edo deszentralizatuak (CRADak, adinekoentzako ostatu lagunduko alternatibak...) garatuz, desagertzeko arriskuan dauden landa-guneetan eta koadrila-buruetan (Maeztu...) jardunez, hala dagokionean.

•10. proposamena

-Zaintzen sektorea profesionalizatzea, pertsona ardatz duen zainketa-eredu berriari lotutako enplegu-aukera berriak eta kualifikazio-eskakizunak aztertuz.

-Silver Economy-a sustatzea, enplegu-aukerak sortzeko ikuspegitik.

•11. proposamena

-Adineko autonomoekin eta autonomia sustatzera bideratutako gizarte-politikak bultzatzea, baita hauskortasun- edo mendekotasun-egoeran dauden adineko pertsonenak ere.

•12. proposamena

-Adinekoentzako zaintza sozial eta sanitarioen eredu berri bateranzko trantsizio-politikak bultzatzea.

•13. proposamena

-EAEko 60 urtetik gorako pertsonen artean, arrisku soziosanitarioko faktoreak detektatzea ahalbidetuko duen tresna bat eraikitzea, iragarpen-faktore jakin batzuk definituz eta mailakatuz.

•**IV. Areatza:** jarduera estrategikoa: **Migrazioa txertatzea**

-**Helburua:** migratzaileak iristeko zailtasunak gainditzea eta harrerako euskal eredia definitzea eta bultzatzea, prestakuntzako eta gizarte- eta hezkuntza-arloko laguntza-ibilbideak ezarri, baita gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbide erabilgarriak eta eskuragarriak ere.

•**14. proposamena**

-Migraziorako Euskal Itun Soziala garatzen jarraitzea, itun horrekiko atxikimendua gizartean eta erakundeetan zabaltzea, eta haren betetze-mailaren jarraipena eta urteko ebaluazioa egitea.

•**15. proposamena**

-Migratzaileak laneratzeko ibilbide pertsonalizatuena lana indartzea, orientazioaren, prestakuntzaren eta erregularizazio-prozesuetan laguntzearen bitartez, lan-eremura igarotzea ahalbidetzeko (Enplegu Zerbitzu Publikoa).

-Migratzaileak erakartzera bideratutako jarduera eta ekimen berritzaileak garatzea, lan-merkatuaren beharrei erantzuteko.

•**16. proposamena**

-Helduarora igartzeko prozesuetan, familiarentzako laguntza-sarerik ez duten gazteei laguntzeko programa pilotua eta Euskarri Estrategia bultzatzen jarraitzea, gazte horiek migratzaileak izan edo ez izan, eta babes-saretik kanpo egon edo ez.

•**17. proposamena**

-Migratzaileak hartzeko euskal eredia diseinatzea eta abian jartzea.

IV. Jarduera-planaren proposamena

HIRUGARREN ZATIA

C. Zeharkako jardun-ildoak

•Zeharkako-jarduerako 1. ildoak: Landa-balioa handitzea

-Helburua: Landa-ingurunearen zahartzea eta despopulazioa lehengoratzeko, eta natura-ingurunearen edo herri txikien berezko jarduera sozioekonomikoak proiektu erakargarriak, bideragarriak eta jasagarriak izan daitezen laguntzea.

•18. proposamena

-Plan honetako jarduera guztietan, zeharkako izaeraz, hiri- eta landa-dimentsio bikoitza ezartzea, aurreikuspenari, diseinuari eta aplikazioari dagokienez, landa-inguruneak planteatzen dituen premia berezietara egokitzeko eta horiei erantzuteko jarraibide espezifikoak ezarri.

-Etorkizuneko Landa Garapenaren Legearen esparruan, ekonomia-, hirigintza- eta gizarte-arloko neurri sorta bat bultzatzea, landa-ingurunearen zahartzea eta despopulazioa lehengoratzen laguntzeko eta Euskadiko landa-eremuak bizitzeko eta jarduera sozioekonomiko bideragarri eta iraunkorrak gauzatzeko gune erakargarriak izan daitezen lortzeko.

•Zeharkako-jarduerako 2. ildoak: Prospekzioa, dibulgazioa eta komunikazioa

-Helburua: Gai demografikoa lehenetsuneko arreta sozialeko, politikoko eta instituzionaleko lehenetsunen agendan kokatzera bideratutako prospekzio-, dibulgazio- eta komunikazio-ekimenak modu artikulatua garatzea.

•19. Proposamena

-Erronka demografikoaren arloan, Legealdi osorako dibulgazio- eta komunikazio-plan bat egitea, eta lehenengo jarduera-programa diseinatzea: "Maiatza demografikoa 2022".

•20. proposamena

-Diagnostiko-tresnen eta prospekzio-azterlanen programa bat diseinatzea eta abian jartzea, errealitate demografikoa, bilakaera, kausak eta ondorioak hobeto ezagutzeko.

•Zeharkako-jarduerako 3. ildoak: Aurrekontua

-Helburua: Erronka demografikoan inbertitzeko BPGren ehunekoaren hazkundearen kuantifikazioa adostea, eta hamarkada bateko proiektioarekin aurrekontuan izango duen eragina zehaztea.

•21. proposamena

-Aparteko aurrekontu-baliabideak zenbatestea eta erabakitzea, sailetakoez gain. Baliabide horiek erronka demografikoaren arloko erantzuna planteatzeko erabiliko dira, eta, beraz, bereizi egingo dira epe laburrerako inpaktu-irizpidea duten jardueren programari lotutako zenbatekoak.